

PASTORALĂ LA ÎNVIEREA DOMNULUI
Zalău, 2021

† **Petroniu**

Prin harul lui Dumnezeu Episcopul Sălajului

Iubitului cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor
creștini din cuprinsul Episcopiei Sălajului:
Har, pace, ajutor și milă de la Dumnezeu,
iar de la Noi, arhieriești binecuvântări!

Iubiți credincioși,
Hristos a înviat!

Învierea Mântuitorului din morți este cel mai important eveniment din istoria lumii, care a transfigurat firea umană, trecând-o „de la moarte la viață și de pe pământ la cer”, după cum glăsuiește cântarea bisericească.

Dumnezeu este viața sau existența în Sine și de la Sine, de aceea când i S-a arătat lui Moise, în rugul care ardea și nu se mistuia, i-a spus: „*Eu sunt Cel ce sunt*” (Ieșire 3,14), iar prin gura prorocului Iezechiel a grăit: „*Eu sunt viu*” (Iezechiel 11,33).

Dumnezeu este și izvorul vieții sau al existenței, pentru că „*El a făcut cerul și pământul*” (Facere 1,1). Sfântul Ioan Botezătorul a afirmat despre Fiul lui Dumnezeu „*că toate prin El s-au făcut; și fără El nimic nu s-a făcut din ceea ce s-a făcut. Viață era întru El și viața era lumina oamenilor*” (Ioan 1,3-4). De aceea Domnul Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, a spus: „*Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Eu sunt învierea și Viața; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi; și tot cel ce trăiește și crede întru Mine, în veac nu va muri!*” (Ioan 14,6 și 1,25-26) și din același motiv a putut învia trei persoane din morți: pe fiica lui Iair, pe fiul văduvei din Nain și pe prietenul Său, Lazăr, iar după ce a murit cu trupul pe cruce, a biruit moartea pentru Sine și pentru întregul neam omenesc, după cum a scris Sfântul Apostol Pavel: „*Că de vreme ce*

printr-un om a venit moartea, tot printr-un om a venit și învierea morților. Că după cum toți mor în Adam, tot așa toți vor învia întru Hristos, dar fiecare în ceata sa: Hristos, ca pârgă; apoi cei ai lui Hristos, la venirea Lui” (I Corinteni 15,21-23).

Omul a fost creat pentru viață, iar nu pentru moarte, dar pentru că moartea exista deja în lume când Dumnezeu l-a creat pe om, datorită lucrării Satanei, Dumnezeu i-a zis omului: „*Iată, eu astăzi ți-am pus înaintea viața și moartea, binele și răul. Alege viața, ca să trăiești, tu și urmașii tăi!*” (Deuteronom 30,15 și 19). Astfel, moartea este un accident în viața omului și a creației întregi, datorat libertății rău întrebuințate de către unii îngeri, care au devenit demoni, precum și de către protopărinții Adam și Eva în grădina Edenului.

Libertatea este posibilitatea de a acționa după propria voință sau lipsa oricărei constrângeri în realizarea dorințelor proprii, în desfășurarea unei acțiuni, a unei activități etc.

Dumnezeu, în desăvârșirea Lui, a acordat libertate tuturor creaturilor Sale. El a dorit să fie iubit în mod liber, cu generozitate. A acordat celei mai mari și celei mai mici dintre creaturile Sale inteligente dreptul de a-și orienta iubirea în sus sau în jos.

Pe toate cele cerești Dumnezeu le-a creat libere, căci dacă omul a fost făcut liber, fiind compus din țărâna pământului și suflet, cu atât mai mult au fost create libere puterile îngerești, care nu au nimic pământesc. Așadar îngerul are o fire rațională, spirituală, liberă și schimbătoare în felul de a gândi sau de a voi, căci tot ceea ce este creat este schimbător. Numai ceea ce este necreat este neschimbător. Tot ceea ce este rațional este și liber. Așadar pentru că îngerul are o fire rațională și spirituală, este liber, iar pentru că este creat și schimbător, are facultatea de a rămâne și a progresa în bine sau de a se îndrepta spre rău.

Îngerul și omul, având libertate, o pot folosi într-un mod bun sau într-unul greșit, îndepărtându-se de Dumnezeu și săvârșind păcatul, însă Sfânta Scriptură ne atrage luarea aminte că „*păcatul, odată săvârșit, aduce moarte, fiindcă moartea este plata păcatului*” (Iacov 1,15 și Romani 6,23).

În cele ce urmează vom arăta cum au intrat păcatul și moartea în lume, cu mențiunea că există moartea spirituală și trupească.

Înainte de crearea omului, o parte dintre îngerii, sub conducerea lui Lucifer, au început să considere că toate calitățile cu care erau înzestrați nu proveneau de la Dumnezeu, ci erau înnăscute în ei înșiși și că ei erau tot atât de vrednici să fie cinstiți ca și Dumnezeu, începând să fie stăpâniți de mândrie, care i-a făcut să uite că toate acestea le primiseră de la Dumnezeu fără să aibă vreun merit, după cum a afirmat Sfântul Apostol Pavel: *„Ce ai tu pe care să nu-l fi primit? Și dacă l-ai primit, de ce te lauzi ca și cum nu l-ai fi primit?”* (I Corinteni 4,7).

Cel dintâi păcat săvârșit în această lume a fost mândria, după cum a afirmat Isus Sirah că *„începutul păcatului este trufia”* (Isus Sirah 10,13).

De ce este mândria atât de păcătoasă? Pentru că ea ne atribuie nouă meritul pentru ceva ce Dumnezeu a făcut de fapt. Mândria ia slava ce i se cuvine lui Dumnezeu și o dă creaturii. Mândria este în esență închinare la propria persoană.

Mândria este unul din cele șapte păcate capitale, iar un părinte al Bisericii a spus că *„prin mândrie virtuțile devin vipere care mușcă pe alții, dar înveninează și pe cel ce le are”*.

Fiind stăpâniți de mândrie, îngerii pervertiți s-au umplut de invidie împotriva lui Dumnezeu și au vrut să devină asemenea Lui sau chiar mai mari decât El, rupând legătura de iubire cu El. Ca urmare a renunțării la iubirea divină, răul a intrat în ființa lor, iar Dumnezeu lasă ființele conștiente libere să facă binele, dar și răul, pentru că le respectă conștiința și libertatea.

Când au început să-L invidieze pe Dumnezeu, îngerii pervertiți au devenit diavoli, din propria lor alegere. Încetând să se mai supună lui Dumnezeu, ei au început să învețe ceea ce este împotriva lui Dumnezeu și odată ce au părăsit binele, ei au devenit niște răzvrățiți împotriva lui Dumnezeu.

Prin mândrie, invidie și răzvrătire, demonii au căzut în moartea spirituală și s-au îndepărtat de la fața lui Dumnezeu și din proximitatea celorlalți îngeri.

Domnul Hristos, fiind Fiul lui Dumnezeu întrupat, a fost de față la căderea îngerilor pervertiți din cer, de aceea le-a spus ucenicilor Săi: *„L-am văzut pe Satana ca un fulger căzând din cer”* (Luca 10,18),

arătând prin aceasta cât de repede s-a petrecut îndepărtarea lor de la fața lui Dumnezeu.

Sfântul Grigorie de Nyssa explică cum a avut loc această cădere: „Odată ce acela care apostaziază binele a încuviințat înclinarea spre rău, el este ca o stâncă răzleață, despărțită de creasta muntelui, care se rostogolește prin propria ei greutate. El a fost în mod deliberat forțat și zvârlit în afară, printr-un fel de gravitație, până la cea mai îndepărtată margine a nelegiurii”.

Satana a poftit să stăpânească cu mândrie împotriva hotărârii Ziditorului. De aceea, părăsindu-și treapta sa împreună cu îngerii care s-au răzvrătit cu el, a fost părăsit pe dreptate de izvorul vieții și al luminii adevărate și s-a afundat în moarte și în întunericul veșnic, încât el și cetele apostate care îi sunt supuse sunt creatoare ale răului, prin revolta lor împotriva binelui.

În Sfânta Scriptură citim că „*Dumnezeu este lumină și niciun întuneric nu este întru El*” (I Ioan 1,5), iar primele cuvinte pe care le-a rostit Dumnezeu la crearea lumii au fost: „*«Să fie lumină!*». *Și a fost lumină*” (Facere 1,3). Astfel, întunericul iadului este produsul întunericului demonilor, care nu vor să Îl cunoască pe Dumnezeu.

Actul de orgoliu orbitor și mistuitor, care l-a transformat pe îngerul luminii în prinț al tenebrelor, l-a condamnat la un imperialism fără limite, deci prin definiție deznădăjduit. Pierderea lui Dumnezeu, Unicul necesar, face să se nască o sete de nestins prin esența ei. Lumea întreagă nu este în stare să umple vidul pe care-l cascadează în inima unei creaturi conștiința faptului că și-a părăsit locul convenit în lume. Căzut dintru cele veșnice, Satana vrea infinitul. Căzut dintru ființă, dintru „a fi”, el vrea să aibă, tinde spre „a avea”. Însă problema nu va putea fi rezolvată niciodată. Căci pentru a avea și a poseda, ar trebui ca el să fie, și el nu mai este. Tot ceea ce anexează el, el însuși distruge, de aceea s-a spus că neantul neantizează. Și, firește, el poate avea totul, de vreme ce Sfânta Scriptură îl numește „*stăpânitorul lumii acesteia*” (Ioan 12,31), dar nu va avea niciodată decât lumea aceasta. El nu va recuceri niciodată cerul, care este, la drept vorbind, sufletul lumii acesteia și misterul transcendentului în imanent. El nu va avea din universul nostru decât

carcasa materială. Și probabil din sfârșiturile acestei case care și-a pierdut rostul, el va strânge lemnele cu care să-și încălzească infernul.

Căderea îngerilor pervertiți a avut loc înainte de crearea omului, de aceea când diavolii au văzut că Dumnezeu l-a adus în existență pe om și l-a așezat în grădina plină de roade a Edenului, punându-l stăpân peste pământ și peste toate viețuitoarele de pe el, s-au umplut de invidie împotriva omului, coroana creației divine.

După ce s-au îndepărtat de la fața lui Dumnezeu, îngerii căzuți au prins ură pe El, dar neputând să-L vatăme cu nimic, s-au întors împotriva zidirii Lui și îndeosebi împotriva omului, care este cea mai desăvârșită faptură pământească a Sa.

Dacă îngerii Îl doresc neîncetat pe Dumnezeu și vor crește în iubirea și apropierea de El atât în veacul de acum cât și în veacul viitor, diavolii, în schimb, Îl urăsc neîncetat pe Dumnezeu și se îndepărtează de El permanent și fără oprire. Urându-L pe Dumnezeu, diavolii ar vrea să se lupte cu El, dar nu pot să se războiască cu El și atunci se războiesc cu oamenii, care sunt după chipul Lui, închipuindu-și că prin aceasta Îl înfrâng pe Dumnezeu.

Din ură față de Dumnezeu, diavolii urmăresc dezorganizarea întregii creații a lui Dumnezeu, vor să facă de răs această operă a lui Dumnezeu în întregimea ei, de aceea încearcă să întoarcă firea celor create în neființă. Cu toate acestea, ei fiind ființe spirituale, nu pot influența lumea materială, de aceea s-au gândit să-l atragă în păcat pe om, care a fost creat de Dumnezeu drept stăpân al lumii văzute.

Din ură față de Dumnezeu și din invidie față de fericirea protopărinților din rai, diavolul i-a ispitit pe Adam și Eva să calce porunca dumnezeiească, încât prin neascultarea față de Dumnezeu să ajungă în stăpânirea lui tiranică și nemiloasă și a reușit, pentru că primii oameni de pe pământ s-au dovedit atât de slabi încât au preferat să asculte de șarpele-Satana decât de Dumnezeu și astfel a intrat în lumea materială păcatul, precum și consecința lui cea mai gravă, moartea.

Cu toate că Dumnezeu îi spusese lui Adam: „*Din toți pomii raiului poți să mănânci, dar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!*” (Facere 2,16-17) noi constatăm că Adam și Eva au trăit și după ce au

căzut în păcat. Diavoli nu au trup, însă sunt morți din punct de vedere spiritual. La fel s-a petrecut și cu protopărinții noștri, care inițial au murit sufletește și abia după o perioadă de timp au suferit moartea trupească.

Dacă după pervertirea lăuntrică a unora dintre îngeri și îndepărtarea lor de la fața Creatorului, datorită iubirii lui Dumnezeu, aceștia au rămas nepedeșiți, după ispitirea și căderea oamenilor în păcat Dumnezeu i-a zis șarpelui-Satana: „*Dușmănie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei; aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcâiul*” (Facere 3,15). Dușmănia dintre sămânța șarpelui și cea a femeii anunțată de Dumnezeu arată, pe de o parte, conflictul permanent dintre urmașii Evei și Satana, iar pe de altă parte, lupta dintre Mesia și puterile întunericului. Prin faptul că sămânța femeii, adică cineva născut din ea va zdrobi capul Satanei, Dumnezeu arată că Cel care îl va birui pe Satana va fi un om, făptura amăgită de el, care prin aceasta își va lua revanșa față de ispitorul său.

Căderea omului în păcat se datorează faptului de a fi voit să trăiască după sine însuși, iar nu după Dumnezeu. Astfel, păcatul originar nu începe de la trup, dar după căderea în păcat, acest trup este ca și îmbibat de atracții și porniri vicioase. De asemenea, răul nu vine nici de la materie, căci aceasta este bună ca natură.

Voința liberă este cauza imediată și directă a păcatului. Liberul arbitru însă este un bun în sine, numai întrebuițarea lui poate fi rea.

Neascultarea de Dumnezeu duce la înstrăinarea de El. Aceasta este de fapt pedeapsa lui Lucifer și a tuturor celor care l-au urmat, fie din lumea îngerilor, fie din a noastră. Toți aceia care au ales calea greșită îl urmează pe Satana și aceasta atrage la riscul de a-L pierde pe Dumnezeu pentru totdeauna.

După ce au încălcat porunca lui Dumnezeu, protopărinții erau liberi să fie ceea ce credeau ei că vor să fie, dar, la fel ca nenumărați oameni începând de atunci, ei au descoperit că în momentul în care au obținut ceea ce au vrut, nu mai doreau acel lucru.

Adam și Eva voiau să fie independenți de Dumnezeu și de aceea Creatorul i-a alungat de la fața Lui. Protopărinții doreau să determine binele și răul pentru ei înșiși și de aceea Dumnezeu i-a condus într-o

lume în care ei vor învăța binele și răul doar prin necazurile și greutățile create de propriile lor greșeli.

Lui Adam și Evei le-a fost imposibil să rămână în grădina Edenului și să fie în comuniune cu Dumnezeu, pentru că El este sfânt, iar ceea ce întinează nu poate fi acceptat în prezența Lui. Păcatul are întotdeauna ca rezultat separarea, de aceea prorocul Isaia a scris: „*Nelegiuirile voastre vă despart de Dumnezeu și din pricina păcatelor voastre Și-a întors El fața de la voi*” (Isaia 59,2).

Diavolului nu i-a ajuns că i-a ispitit pe Adam și Eva și i-a făcut să piardă raiul, ci ispitește pe orice om care trăiește în lume.

Căderea Satanei din cer i-a produs o furie de nestăvilit pentru că acum are putere doar pe pământ. Satana este de două ori mânios: pentru că puterea lui este limitată la lumea noastră și fiindcă știe că atunci când lumea noastră se va sfârși puterea lui de a amăgi omenirea va înceta odată cu ea. Timpul lui pentru fiecare dintre noi este și mai scurt, căci dibăcia lui de a ne atrage individual în cursă este mărginită la viața ce ne-a fost dăruită pe pământ.

Diavolul știe bine acestea. Și din această cauză dorința și gelozia lui încrâncenată se abat asupra sufletelor noastre individuale. El ne dă târcoale asemenea unui leu care răcnește căutându-și prada, spune Sfânta Scriptură (I Petru 5,8). El rătăcește în jurul nostru ca un răufăcător obsedat să răpească un copil. Și este adevărat că victoriile sale vor fi totdeauna sterpe. Căci nu devii tată răpind un copil. Poți fura copilul, dar nu paternitatea. Poți fura puterea, dar nu și autoritatea. Satana poate fura lumea aceasta, dar nu și divinitatea ei. Și totuși, noi cei din neamul omenesc, prin uneltirile lui, putem pierde toate lucrurile acestea, care constituie moștenirea noastră de „*fii ai lui Dumnezeu*” (I Ioan 3,1). Aceasta este singura șansă a diavolului. Și el nu o va rata.

În agonia și furia sa, diavolul caută să distrugă și astfel îi trage pe alții după el într-o nenorocire la fel de absolută, ca și bucuria sa cerească de odinioară. Pentru el nu există eroare în judecată: el știe ce face și de aceea numele lui este Satana, adversarul, iar puterea lui este inferioară numai puterii lui Dumnezeu, fiindcă prin firea lui el este înger.

Diavolii urmăresc dezorganizarea întregii creații a lui Dumnezeu, vor să facă de răs această operă a lui Dumnezeu în întregimea ei, încât oamenii înșiși să o critice și să-L batjocorească pe Autorul ei. Dar și oamenii înșiși ajung prin aceasta de răsul demonilor. Amăgiți cu păruta lor independență de Dumnezeu, ei se declară produsul unei naturi inconștiente și se disprețuiesc chiar unii pe alții, omorându-se, exploatându-se și mințindu-se fără niciun scrupul. Crezând că Îl batjocoresc pe Dumnezeu, oamenii se batjocoresc pe ei înșiși, pierd orice respect întreolaltă și-și tocesc capacitatea de a sesiza taina de negrăit a ființei umane. Toți oamenii căzuți în mrejele vrăjmașului lucrează pentru a sfășia unitatea umanității și a creației. Sunt purtați parcă de o sete nesfârșită de a le nimici. De fapt nu le pot nimici, pentru că taina lui „este” e mai presus de puterea lor. Dar își fac existența lor din ce în ce mai chinuitoare, se rod, dar nu pot duce la neființă existența lor. Folosesc existența lor spre ură și dușmănie, o reduc la o înțelegere superficială, o fac prilej de tristețe și pierd orice sens al ei, printr-un refuz încăpățânat al valorilor evidente și eterne.

Iubiți fii sufletești,

Adam și Eva au fost ispitiți de vrăjmașul, au căzut în neascultare de Dumnezeu, au pierdut raiul și au murit din punct de vedere sufletesc, apoi trupesc, sufletele lor fiind ținute în iad, în robia diavolului, în care au ajuns prin propria lor voință și nu puteau face nimic pentru a se elibera de acolo. La fel s-a întâmplat cu toți urmașii lor, de aceea Dumnezeu a hotărât să-i răscumpere pe oameni din robia diavolului, pentru că *„într-atât a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, pentru ca tot cel ce crede într-Însul să nu piară, ci să aibă viață veșnică”* (Ioan 3,16).

Prin viața Sa de ascultare față de Dumnezeu Tatăl, Domnul nostru Iisus Hristos a restaurat firea umană și ne-a deschis împărăția cerurilor, iar prin învățătura Sa ne-a arătat ce trebuie să facem pentru a ajunge în rai. De aceea să nu pregetăm să ne ferim de păcate, pentru că acestea ne înstrăinează de Dumnezeu, ducând la moarte sufletească și să săvârșim cât mai multe fapte bune, fiindcă așa cum a scris Sfântul Apostol Pavel,

„noi suntem zidiți în Hristos Iisus spre fapte bune, pe care Dumnezeu mai dinainte le-a gătit, pentru ca noi să umblăm întru ele” (Efeseni 2,10), iar faptele bune ne fac să sporim în viața cea adevărată, care se continuă în veșnicie, în împărăția lui Dumnezeu, unde „cei drepti vor străluci ca soarele” (Matei 13,43), plini fiind și răspândind în jurul lor lumina strălucitoare a „Soarelui Hristos”.

Al vostru de tot binele doritor
și către Domnul pururea rugător

†Petroniu
Episcopul Sălajului